

ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย

Factors affecting the Average household Income of People in Thailand

นิจวรีย์ สกุศลสัน¹ บุษกร ถาวรประสิทธิ์^{2*}

Nitwari Sakulsan¹, Bussagone Tavoprasith^{2*}

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ^{1,2*}

E-mail: tbussagone@tsu.ac.th^{2*}

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์รายได้ครัวเรือน และปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือน โดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ภาคตัดขวาง ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 77 ข้อมูล การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของประชาชน จำแนกตามภูมิภาคแบ่งเป็นภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ พบว่าจังหวัดที่มีรายได้สูงสุดในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ เชียงใหม่ อานาจเจริญ ปทุมธานี และภูเก็ต ขณะที่จังหวัดที่มีรายได้น้อยที่สุด ได้แก่ เชียงราย ขอนแก่น สระแก้ว และนราธิวาส ตามลำดับ โดยในระดับประเทศ จังหวัดที่มีรายได้สูงสุด คือ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 45,729 บาท และจังหวัดที่มีรายได้น้อยที่สุด คือ จังหวัดเชียงราย จำนวน 15,745 บาท สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัย, รายได้ครัวเรือน, ภูมิภาค, ประเทศไทย

Abstract

This study aims to investigate the household income situation and factors influencing average household income in Thailand. Using secondary cross-sectional data from 2023, comprising 77 datasets, multiple regression analysis was employed. The results showed that, categorized by region; Northern, Northeastern, Central, and Southern Thailand, the highest monthly household income in each region was found in Chiang Mai, Amnat Charoen, Pathum Thani, and Phuket, while the lowest was in Chiang Rai, Khon Kaen, Sa Kaeo, and Narathiwat, respectively. At the national level, Pathum Thani had the highest income at 45,729 baht, and Chiang Rai had the lowest at 15,745 baht. The factor influencing average monthly household income was average monthly expenditure, which showed a statistically significant positive correlation with household income at the 0.05 level.

Keywords: Factors, Household Income, Region, Thailand

บทนำ

ความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาวะเศรษฐกิจและรายได้ที่เข้าสู่ครัวเรือน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตของผู้คนในประเทศไทย รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนถึงความมั่งคั่งและความเป็นอยู่ของประชากร การที่ประชาชนสามารถจัดสรรรายได้ได้อย่างเพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่มีผลต่อคุณภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ทั้งนี้ ปัจจัยต่างๆ เช่น ค่าครองชีพ อัตราเงินเฟ้อ และโอกาสในการจ้างงาน ล้วนมีบทบาทสำคัญต่อรายได้และความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับประเทศไทย มีทั้งหมด 77 จังหวัด มีการแบ่งภูมิภาคออกเป็นหลายรูปแบบ หนึ่งในนั้นคือการแบ่งภูมิภาคออกเป็น 4 ภูมิภาค ซึ่งประกอบไปด้วยภาคเหนือ 17 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด ภาคกลาง 26 จังหวัด และภาคใต้ 14 จังหวัด ข้อมูลสถิติจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) พบว่า ภาคเหนือ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ 29,252 บาท จังหวัดที่มีน้อยที่สุด คือ จังหวัดเชียงราย 15,745 บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ 28,515 บาท จังหวัดที่มีน้อยที่สุด คือ จังหวัดขอนแก่น 19,326 บาท ภาคกลาง จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด คือ จังหวัดปทุมธานี 45,729 บาท จังหวัดที่มีน้อยที่สุด คือ จังหวัดสระแก้ว 21,211 บาท ภาคใต้ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด คือ จังหวัดภูเก็ต 41,865 บาท จังหวัดที่มีน้อยที่สุด คือ จังหวัดนราธิวาส 18,333 บาท ซึ่งจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนของประชาชนแตกต่างกัน ในจังหวัดที่เป็นเมืองหลักมีภาคอุตสาหกรรมมาก และเป็นจังหวัดท่องเที่ยวมักจะมีรายได้มากกว่าจังหวัดอื่น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นจึงศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย โดยมีประเด็นที่ศึกษาคือเพื่อศึกษาสถานการณ์รายได้เฉลี่ยและเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนในประเทศไทย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้ทราบถึงแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคนในประเทศไทย เพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศและสามารถหาแนวทางในการพัฒนาที่ดีขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ ได้ให้ความหมายของรายได้ครัวเรือน หมายถึง เงินหรือสิ่งของ ที่ครัวเรือนได้รับมาจากการทำงานหรือผลิตเอง หรือจากทรัพย์สินหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น แบ่งออกเป็น 1) รายได้ประจำ ได้แก่ รายได้ที่เกิดจากการทำงานหรือผลิตเอง และรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่จาก การทำงาน 2) รายได้

ไม่ประจำ ได้แก่ เงินที่ได้รับเป็นเงินรางวัล เงินถูกสลากกินแบ่ง เงินมรดก ของขวัญ เงินได้รับการประกันสุขภาพ อุบัติเหตุ ไฟไหม้ หรือค่านายหน้า(สุระพรหม จุลสุวรรณ และคณะ, 2566)

ประเภทของรายได้ สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามแหล่งที่มาหรือวิธีการที่ได้รับ ดังนี้

1. รายได้จากการทำงาน (Earned Income) คือ รายได้ที่ได้รับการการทำงาน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัสจากการทำงานหรือค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน

2. รายได้จากการลงทุน (Investment Income) คือ รายได้ที่ได้รับการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เช่น หุ้น พันธบัตร อสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่สามารถสร้างรายได้ ตัวอย่าง : เงินปันผลจากการถือหุ้น ดอกเบี้ยจากบัญชีออมทรัพย์

3. รายได้จากธุรกิจ (Business Income) คือ รายได้ที่ได้รับการประกอบกิจการหรือธุรกิจ เช่น รายได้จากการขายสินค้า

4. รายได้จากทรัพย์สิน (Rental Income) คือ รายได้ที่ได้รับการให้เช่าทรัพย์สินต่างๆ เช่น บ้าน คอนโดมิเนียม รถยนต์

5. รายได้จากลิขสิทธิ์ (Royalty Income) คือ รายได้ที่ได้รับการอนุญาตให้ใช้ทรัพย์สินทางปัญญา เช่น ลิขสิทธิ์ในการใช้เพลง งานเขียน สิทธิบัตร หรือเครื่องหมายการค้า

6. รายได้จากเงินอุดหนุนหรือช่วยเหลือ (Transfer Income) คือ รายได้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือองค์กรต่างๆ เช่น เงินบำนาญ เงินช่วยเหลือทางสังคม หรือเงินอุดหนุน

7. รายได้จากการขายสินค้า (Sales Income) คือ รายได้จากการขายสินค้าและบริการของธุรกิจ เช่น ร้านค้า ออนไลน์

สำหรับการคิดค้นแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับรายได้ มีนักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ ได้มีการคิดค้นไว้มากมาย (ชัชวาลย์ เผ่าเพ็ง(2566), ชนิกันต์ สังขว และ อีร์ศักดิ์ ทรัพย์วิโรบล(2567), ธราทิพย์ ศิลาลาย(2565), พิมใจ พรหมสุวรรณ และคณะ(2566) และสุระพรหม จุลสุวรรณ และคณะ(2566)) สามารถสรุป ได้ดังนี้

ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (The Relative Income Hypothesis)

ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย James S. Duesenberry ในราวปี ค.ศ. 1949 โดยมองว่า การบริโภคของบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้สมบูรณ์เท่านั้นแต่เขาจะเปรียบเทียบรายได้ของตนเองกับรายได้ของคนอื่นๆ ในสังคมโดยผู้บริโภคต้องการรักษามาตรฐาน การครองชีพของตนเองให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานของสังคม และพยายามลอกเลียนพฤติกรรมการบริโภคของคนอื่น ๆ ในสังคมด้วย ซึ่งแบบแผนการบริโภคที่แตกต่างกันนอกจากจะส่งผลต่อรายจ่ายครัวเรือนแล้วยังส่งผลต่อการออมของครัวเรือนด้วย

ทฤษฎีรายได้ถาวร (Permanent Income Theory of Consumption)

ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์รายได้ถาวรตามแนวคิดของ Milton Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมทั้งกำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) ซึ่งตามทฤษฎีนี้ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร โดยครัวเรือนจะไม่ทำการบริโภคในส่วนของรายได้ชั่วคราว ดังนั้นการที่การออมเป็นเงินส่วนเหลือ ที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้ว จึงสามารถเกิดได้ทั้งจากส่วนของรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว

ทฤษฎีรายได้สมบูรณ์(Absolute income hypothesis)

เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ John Maynard Keynes ซึ่งได้อธิบายสาระสำคัญไว้ว่าโดยปกติแล้วคนเรา จะมีการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่การบริโภคจะไม่เพิ่มขึ้นเท่ารายได้และเมื่อส่วนต่างระหว่างรายได้กับการบริโภคก็คือการออม ดังนั้น แนวคิดดังกล่าวของ Keynes จึงสรุปได้ว่า เมื่อคนเรามีรายได้เพิ่มขึ้นการออมก็จะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนของรายได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลสถิติ ในปีพ.ศ. 2566 จำนวนข้อมูล 77 ข้อมูล เป็นข้อมูลภาคตัดขวาง ใช้ โปรแกรม Stata วิเคราะห์ ข้อมูลโดยมีการทดสอบปัญหา Multicollinearity ด้วยวิธีการ Variance Inflation Factor ค่าสถิติ VIF ต้องต่ำกว่า 10 จะไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และทดสอบปัญหา Autocorrelation

โดยตัวแปรที่ได้จากการตรวจสอบเอกสารและทฤษฎีมาสร้างเป็นแบบจำลอง เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งสามารถกำหนดแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาไว้ดังนี้

$$\text{แบบจำลองที่ 1 } Y_{\text{Northern}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ Wage} + \beta_2 \text{ Exp} + \beta_3 \text{ Pop} + \beta_4 \text{ CPI} + \beta_5 \text{ GPP} + \epsilon_t$$

$$\text{แบบจำลองที่ 2 } Y_{\text{Northeast}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ Wage} + \beta_2 \text{ Exp} + \beta_3 \text{ Pop} + \beta_4 \text{ CPI} + \beta_5 \text{ GPP} + \epsilon_t$$

$$\text{แบบจำลองที่ 3 } Y_{\text{Central}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ Wage} + \beta_2 \text{ Exp} + \beta_3 \text{ Pop} + \beta_4 \text{ CPI} + \beta_5 \text{ GPP} + \epsilon_t$$

$$\text{แบบจำลองที่ 4 } Y_{\text{South}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ Wage} + \beta_2 \text{ Exp} + \beta_3 \text{ Pop} + \beta_4 \text{ CPI} + \beta_5 \text{ GPP} + \epsilon_t$$

$$\text{แบบจำลองที่ 5 } Y_{\text{Thailand}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ Wage} + \beta_2 \text{ Exp} + \beta_3 \text{ Pop} + \beta_4 \text{ CPI} + \beta_5 \text{ GPP} + \epsilon_t$$

โดยกำหนดให้

$$Y_{\text{Northern}} = \text{รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของจังหวัดในภาคเหนือ (หน่วย : บาท)}$$

$$Y_{\text{Northeast}} = \text{รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (หน่วย : บาท)}$$

$$Y_{\text{Central}} = \text{รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของจังหวัดในภาคกลาง (หน่วย : บาท)}$$

$$Y_{\text{South}} = \text{รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของจังหวัดในภาคใต้ (หน่วย : บาท)}$$

$$Y_{\text{Thailand}} = \text{รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของจังหวัดในประเทศไทย (หน่วย : บาท)}$$

$$\text{Wage} = \text{ค่าแรงขั้นต่ำ (หน่วย : บาท) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน}$$

$$\text{Exp} = \text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (หน่วย : บาท) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน}$$

$$\text{Pop} = \text{ประชากรรายจังหวัด (หน่วย : คน) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน}$$

$$\text{CPI} = \text{ดัชนีราคาผู้บริโภค มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน}$$

$$\text{GPP} = \text{ผลิตภัณฑ์จังหวัด (หน่วย : บาท/ปี) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน}$$

$$\epsilon_t = \text{ค่าความคลาดเคลื่อน}$$

สรุปผลการวิจัย

- สถานการณ์รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของประชาชน

ตาราง 1 รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนจำแนกตามภูมิภาค

จังหวัด	รายได้ (บาท)	จังหวัด	รายได้ (บาท)	จังหวัด	รายได้ (บาท)
ภาคเหนือ		บึงกาฬ	25,137	ฉะเชิงเทรา	29,146
เชียงใหม่	29,252	หนองบัวลำภู	24,491	ปราจีนบุรี	23,883
ลำพูน	25,535	ขอนแก่น	19,326	นครนายก	24,993
ลำปาง	24,039	อุดรธานี	21,212	สระแก้ว	21,211
อุตรดิตถ์	24,941	เลย	23,766	ราชบุรี	31,368
แพร่	25,290	หนองคาย	26,201	กาญจนบุรี	24,723
น่าน	20,376	มหาสารคาม	21,169	สุพรรณบุรี	21,542
พะเยา	17,391	ร้อยเอ็ด	20,354	นครปฐม	32,692
เชียงราย	15,745	กาฬสินธุ์	20,600	สมุทรสาคร	27,905
แม่ฮ่องสอน	18,509	สกลนคร	20,652	สมุทรสงคราม	27,869
นครสวรรค์	23,139	นครพนม	22,099	เพชรบุรี	28,823
อุทัยธานี	20,608	มุกดาหาร	24,925	ประจวบคีรีขันธ์	26,010
กำแพงเพชร	22,442	ภาคกลาง		ภาคใต้	
ตาก	22,647	กรุงเทพมหานคร	40,051	นครศรีธรรมราช	33,414
สุโขทัย	26,857	สมุทรปราการ	32,263	กระบี่	28,360
พิษณุโลก	26,225	นนทบุรี	36,767	พังงา	22,143
พิจิตร	22,927	ปทุมธานี	45,729	ภูเก็ต	41,865
เพชรบูรณ์	27,717	พระนครศรีอยุธยา	33,919	สุราษฎร์ธานี	33,523
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		อ่างทอง	27,923	ระนอง	26,739
นครราชสีมา	27,775	ลพบุรี	25,918	ชุมพร	32,324
บุรีรัมย์	21,961	สิงห์บุรี	30,869	สงขลา	23,933
สุรินทร์	22,216	ชัยนาท	27,543	สตูล	23,448
ศรีสะเกษ	19,858	สระบุรี	33,894	ตรัง	28,288
อุบลราชธานี	20,317	ชลบุรี	35,981	พัทลุง	26,290
ยโสธร	24,439	ระยอง	33,226	ปัตตานี	19,777
ชัยภูมิ	22,778	จันทบุรี	43,857	ยะลา	26,759
อำนาจเจริญ	28,515	ตราด	31,521	นราธิวาส	18,333

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ(2566)

จากตารางที่ 1 รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของประชาชน จำแนกตามภูมิภาค ปี พ.ศ.2566 พบว่า ภาคเหนือ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดที่สุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ 29,252 บาท และจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุด คือ จังหวัดเชียงราย 15,745 บาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดที่สุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ 28,515 บาท และจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุด คือ จังหวัดขอนแก่น 19,326 บาท ภาคกลาง จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดที่สุด คือ จังหวัดปทุมธานี 45,729 บาท และจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุด คือ จังหวัดสระแก้ว 21,211 บาท และภาคใต้ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต 41,865 บาท และจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุด คือ จังหวัดนราธิวาส 18,333 บาท กล่าวโดยสรุปในระดับประเทศ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดที่สุด คือ จังหวัดปทุมธานี 45,729 บาท และจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุด คือ จังหวัดเชียงราย 15,745 บาท

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของประชาชน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง เป็นข้อมูลรายจังหวัด ในปี พ.ศ.2566 จำนวน 77 ข้อมูล ทดสอบโดยใช้โปรแกรม Stata ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีการวิเคราะห์ปัญหา Multicollinearity และ Autocorrelation การตรวจสอบปัญหา Multicollinearity สามารถสรุปได้ว่าในแต่ละโมเดลมีค่าสถิติ VIF ต่ำกว่า 10 จะไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และการตรวจสอบปัญหา Autocorrelation สามารถดูได้จากค่า Durbin-Watson (D.W.) ต้องอยู่ระหว่าง 1.5 - 2.5 จึง ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation ผลการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การตรวจสอบปัญหา Multicollinearity

ตัวแปร	VIF ภาคเหนือ	VIF ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	VIF ภาคกลาง	VIF ภาคใต้	VIF ประเทศไทย
Wage	2.06	2.16	2.43	9.16	2.83
Expenses	1.83	2.04	2.12	4.77	2.24
Population	1.82	1.52	1.79	3.57	1.87
CPI	1.50	1.17	1.55	2.90	1.15
GPP	1.42	1.03	1.08	1.39	1.03

จากตาราง 2 จากการตรวจสอบปัญหา Multicollinearity จะเห็นได้ว่าไม่เกิดปัญหา เนื่องจากค่าสถิติ VIF ต่ำกว่า 10 ดังนั้นตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ได้ การตรวจสอบปัญหา Autocorrelation สามารถดูจากค่าสถิติ Durbin-Watson (D.W.) ซึ่งพบว่า ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และประเทศ มีค่า D.W เท่ากับ 2.3069 2.0129 2.0099 และ 1.7612 ตามลำดับ ซึ่งไม่เกิดปัญหา Autocorrelation ในขณะที่ ภาคกลาง มีค่า D.W เท่ากับ 1.3411 ซึ่งค่าที่ได้เกิดปัญหา Autocorrelation จึงทำการแก้ปัญหาด้วยวิธีการ Correcting for Serial Correlation : ARMA Models ซึ่งหลังแก้ปัญหา ภาคกลาง มีค่า D.W เท่ากับ 1.6876

จากตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย ปี พ.ศ.2566 พบว่า ภาคเหนือ มีค่า R² เท่ากับ 0.8687 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 86.87 มีค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.8089 มีค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 2.3069 มีค่า F-statistic เท่ากับ 14.55 มีค่า Prob F-statistic เท่ากับ 0.0002 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีค่า Significant ที่ 0.000 อธิบายได้ว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนภาคเหนือ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.3860 ดังนั้นสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อค่าใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท ส่งผลให้รายได้เปลี่ยนแปลงไป 1.3860 บาท ในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามค่าแรงขั้นต่ำ ประชากรรายจังหวัด ดัชนีราคาผู้บริโภค และผลิตภัณฑ์ของจังหวัด ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนในระดับนัยสำคัญ 0.05

ตาราง 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย

ตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้	ประเทศไทย
	β (sig)	β (sig)	β (sig)	β (sig)	β (sig)
Constant	12699.5 (0.874)	4350.272 (0.928)	25669.97 (0.5703)	69782.81 (0.628)	23670.5 (0.340)
Wage	21.8166 (0.926)	49.7024 (0.705)	-161.7045 (0.1742)	-415.2219 (0.125)	-113.3556 (0.081)
Expenses	1.3860** (0.000)	1.0262** (0.000)	1.4225** (0.000)	1.5096** (0.000)	1.2791** (0.000)
Population	-0.0004 (0.760)	0.0001 (0.871)	0.0001 (0.9525)	0.0014 (0.399)	0.00001 (0.970)
CPI	-177.7996 (0.318)	-151.9141 (0.508)	241.0176 (0.5099)	555.0829 (0.444)	122.383 (0.345)
GPP	-0.0242 (0.096)	-0.0185 (0.595)	-0.0031 (0.3967)	0.0169 (0.381)	0.0021 (0.403)
AR (1)	-	-	0.4876 (0.1124)	-	-
ค่าสถิติ					
R ²	0.8687	0.6798	0.8638	0.9341	0.8630
Adjusted R ²	0.8089	0.5654	0.8109	0.8929	0.8534
Durbin-Watson	2.3069	2.0129	1.6876	2.0099	1.7612
F-statistic	14.55**	5.94**	16.3209**	22.68**	89.47**
Prop (F-statistic)	0.0002	0.0038	0.0001	0.0002	0.0000

หมายเหตุ: ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่า R² เท่ากับ 0.6798 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 67.98 มีค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.5654 มีค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 2.0129 มีค่า F-statistic เท่ากับ 5.94 มีค่า Prob F-statistic เท่ากับ 0.0038 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีค่า Significant ที่ 0.000 อธิบายได้ว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.0262 ดังนั้นสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีการเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท ส่งผลให้รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนเปลี่ยนแปลงไป 1.0262 บาท ในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามค่าแรงขั้นต่ำ ประชากรรายจังหวัด ดัชนีราคา

ผู้บริโภค และผลิตภัณฑ์ของจังหวัด ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนในระดับนัยสำคัญ 0.05

ภาคกลาง มีค่า R^2 เท่ากับ 0.8638 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 86.38 มีค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.8109 มีค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 1.6876 มีค่า F-statistic เท่ากับ 16.3209 มีค่า Prob F-statistic เท่ากับ 0.0001 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีค่า Significant ที่ 0.000 อธิบายได้ว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.4225 ดังนั้นสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนมีการเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท ส่งผลให้รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนเปลี่ยนแปลงไป 1.4225 บาท ในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ค่าแรงขั้นต่ำ ประชากรรายจังหวัด ดัชนีราคาผู้บริโภค และผลิตภัณฑ์ของจังหวัด ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนในระดับนัยสำคัญ 0.05

ภาคใต้ มีค่า R^2 เท่ากับ 0.9341 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 93.41 มีค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.8929 มีค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 2.0099 มีค่า F-statistic เท่ากับ 22.68 มีค่า Prob (F-statistic) เท่ากับ 0.0002 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีค่า Significant ที่ 0.000 อธิบายได้ว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.5096 ดังนั้นสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีการเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท ส่งผลให้รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนเปลี่ยนแปลงไป 1.5096 บาท ในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ค่าแรงขั้นต่ำ ประชากรรายจังหวัด ดัชนีราคาผู้บริโภค และผลิตภัณฑ์ของจังหวัด ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนในระดับนัยสำคัญ 0.05

ประเทศไทย มีค่า R^2 เท่ากับ 0.8630 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 86.30 มีค่า Adjusted R^2 เท่ากับ 0.8534 มีค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 1.7612 มีค่า F-statistic เท่ากับ 89.47 มีค่า Prob F-statistic เท่ากับ 0.0000 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีค่า Significant ที่ 0.000 อธิบายได้ว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.2791 ดังนั้นสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท ส่งผลให้รายได้โดยเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงไป 1.2791 บาท ในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ค่าแรงขั้นต่ำ ประชากรรายจังหวัด ดัชนีราคาผู้บริโภค และผลิตภัณฑ์ของจังหวัด ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนในระดับนัยสำคัญ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์รายได้ครัวเรือนและปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้เฉลี่ยของประชาชนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ภาคตัดขวาง รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 77 ข้อมูล การวิเคราะห์แบบ Multiple Regression ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์สถานการณ์รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนของประชาชน จำแนกตามภูมิภาคแบ่งเป็นภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ พบว่าจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ เชียงใหม่ อำนาจเจริญ ปทุมธานี และภูเก็ต ขณะที่จังหวัดที่มีรายได้น้อยที่สุด ได้แก่ เชียงราย ขอนแก่น สระแก้ว และนราธิวาส ตามลำดับ กล่าวโดยสรุปในระดับประเทศ จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด คือ จังหวัดปทุมธานี 45,729 บาท และจังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุด คือ จังหวัดเชียงราย 15,745 บาท

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และประเทศไทย คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานหลัก กล่าวคือ เมื่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ พรหมสุวรรณ และคณะ (2565) ที่กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จะมีผลต่อรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ข้อเสนอแนะ

1. จากสถานการณ์จะเห็นได้ว่ารายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนในแต่ละภูมิภาคแตกต่างกัน จังหวัดที่มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงส่วนใหญ่จะเป็นจังหวัดที่มีธุรกิจส่งออก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม จะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนในบางจังหวัดอาจไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรพิจารณายกระดับการพัฒนาสินค้าและบริการประจำจังหวัด ให้สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อให้เป็นจุดท่องเที่ยวที่สำคัญดึงดูดนักท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อที่จะทำให้อายุครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น

2. ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ส่งผลต่อรายได้โดยเฉลี่ยของประชาชน ซึ่งในทางกลับกัน เมื่อครัวเรือนต้องเผชิญกับภาวะค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ก็จำเป็นต้องหารายได้เพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถรักษาระดับชีวิตที่เหมาะสมและมีความมั่นคงทางการเงินได้ อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรควบคุมให้ระดับการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของระดับรายได้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภาระหนี้สินต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงแรงงาน. (2566). *ตารางอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 2566*. สืบค้นจาก <https://www.mol.go.th>

ชัชวาลย์ เผ่าเพ็ง. (2566). ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของครัวเรือนเกษตรในประเทศไทย. *วารสารพัฒนาการ*

เศรษฐกิจปริทรรศน์, 17(2), 8-30. จาก [https://so06.tci-](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/NER/article/view/260684/178479)

[thaijo.org/index.php/NER/article/view/260684/178479](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/NER/article/view/260684/178479)

ชนิกานต์ สังขว และ อีรศักดิ์ ทรัพย์วิโรบล. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากร

ภาค 12. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 6(4), 139-152. จาก [https://so06.tci-](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/275325/185786)

[thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/275325/185786](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/275325/185786)

- ธราทิพย์ ศิลาลาย. (2565). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประเทศไทย* (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพมหานคร). สืบค้นจาก <https://scholar.utcc.ac.th/entities/publication/29f54129-ccff-4a02-80ff-2558b22eed12>
- พิมใจ พรหมสุวรรณ และคณะ. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้การท่องเที่ยวของไทยจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ. เศรษฐกิจวิถีใหม่เพื่อความมั่นคงของมนุษย์*, วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. สืบค้นจาก https://ird.skru.ac.th/RMS/file/85948.pdf?utm_source=chatgpt.com
- ระบบสถิติทางการทะเบียน. (2566). *จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร*. สืบค้นจาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_66.pdf
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2568). *ดัชนีราคาผู้บริโภคระดับจังหวัด*. สืบค้นจาก <https://www.tps.go.th/economic-data/consumer-price-index-province>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *ตารางค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน*. สืบค้นจาก <https://www.nso.go.th/nsoweb/index>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน รายจังหวัด พ.ศ. 2547-2566*. สืบค้นจาก https://www.nso.go.th/nsoweb/downloadFile/stat_impt/jj/file_xls_th
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว*. สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th/info/gross-regional-and-provincial-product/>
- สุระพรรณ จุลสุวรรณ และคณะ. (2566). *ความเหลื่อมล้ำของรายได้และปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ของครัวเรือน กรณีศึกษา: ตำบลเกตรี อำเภอเมือง จังหวัดสตูล.วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 2(2), 20-35. จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mgt-skru/article/view/268708/180762>